Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

Varsinais-Suomen elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskus

PL 236
20101 TURKU

Pvm 24.4.2018

KEHA/1425/2018

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

Viite: Ympäristövaliokunta; asiantuntijalausunto

Asia: Lausunto HE 14/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tutustunut hallituksen esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Alueellisen kalataloushallinnon keskeisiä tehtäviä ovat kalatalouden elinkeinojen edistäminen ja rahoittaminen (Euroopan meri- ja kalatalousrahasto), EU:n yhteisen kalastuspolitiikan valvonta, kalastuslain toimeenpano, vapaa-ajankalastuksen kehittäminen ja kalavarojen hoito, yleisen kalatalousedun valvonta sekä rajavesistöihin liittyvät kalataloustehtävät. YKP:n valvontaan liittyvät tehtävät ja kalastusvakuutuslain mukaiset tehtävät on keskitetty Varsinais-Suomen ELY-keskukseen. Kaikki edellä mainitut tehtävät ovat lakisääteisiä ja muodostavat hallinnollisen kokonaisuuden, jolla kansalaisia, toimialan yrityksiä ja sidosryhmiä palvellaan ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet sekä laissa ja muissa säädöksissä asetetut tavoitteet.

Siirryttäessä maakuntahallintoon on syytä jatkossakin pitää mielessä, että maakunta kalatalousviranomaisen roolissa toimiessaan edustaa kalatalouden näkökulmaa ja toimii sille asetettujen lakisääteisten tehtävien ja strategioiden mukaisesti kalatalouden etujen ajajana ja toimialansa kehittäjänä. Koska monitavoitteisessa päätöksenteossa joudutaan usein intressiristiriitoihin, on kalatalouden tavoitteista poikkeavat vesistöjen käyttöpolitiikat (rakentaminen, säännöstely, tulvasuojelu) perusteltua pitää hallinnollisesti ja organisatorisesti erillään kalataloushallinnosta. Kuitenkin vaelluskalastrategiaan perustuva virtavesistöjen kunnostus ja kalateiden rakentaminen voidaan resurssien osalta ja toiminnallisesti ilman tavoitteiden ristiriitaa työnjaossa sovittaa osaksi kalataloushallinnon kokonaisuutta.

Yleisen kalatalousedun valvonta on ollut alueellisen kalatalousviranomaisen tehtävänä koko sen olemassa olon ajan kalastuspiiristä 1980-luvun alusta ELY-keskukseen. Tehtävä on selkeimmin kirjattu vesilakiin. Lisäksi se mainitaan uudessa kalastuslaissa (379/2015). Toiminnan konkreettisimpana seurauksena on 1500 kalatalousvelvoitetta (toimenpidevelvoite/kalatalousmaksu/kalatie) ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa luvissa ja noin 1700 kalataloudellista tarkkailuvelvoitetta. Luvitettujen hankkeiden toteutumiseen/toteuttamiseen on luonnollisesti myös pyritty vaikuttamaan jossain määrin.

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS, Kalatalouspalvelut
www.ely-keskus.fi etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi Y-tunnus 2296962-1

Aluetoimistot:

PL 236
20101 TURKU
Puh. 029 502 2500

PL 1041
45101 KOUVOLA
Puh. 029 502 9000

PL 36
00521 HELSINKI
Puh. 029 502 1000

PL 131
65101 VAASA
Puh. 029 502 8500

Kalatalousviranomaisen tehtävät yleisen kalatalousedun valvonnan osalta ollaan siirtämässä maakuntaan kalatalousedun osalta muusta yleisen edun valvonnasta poiketen. Lupaprosessit ja Luovassa tapahtuva luvitusprosessiin sulautettava muu yleisen edun valvonta koskettavat kuitenkin olennaisesti myös kalatalousetua, joten esitämme seuraavia kysymyksiä ja tarkennusehdotuksia yleisen edun valvonnan järjestämiseen:

- lisäperusteluja sille, miksi yleisen edun valvonta Luovassa, aikaisemmin kaavaillun yleisen edun valvontayksikön sijaan, pitää sulauttaa kokonaan luvitusprosessiin ja jättää ilman erillistä lausunnonantoa ja valitusoikeutta. Perimmäinen syy esitetylle mallille jää hiukan epäselväksi. Ennakkoneuvottelut ja luvitusprosessiin osallistuminen sinänsä on kannatettavaa ja useimmiten hyödyllistä kaikkien osapuolien kannalta, mutta mahdollisuus erilliseen kannanottoon tulisi jättää.
- katsomme, että on tärkeää todeta maakunnan yleisen kalatalousedun valvonnan rooli Luovan lupaprosessissa: maakunnan kalatalousviranomainen/ kalatalouden viranhaltija tulee ottaa mukaan lupaprosessiin muutenkin kuin lausuntopyynnön kautta
- yleisen kalatalousedun rooli tulisi tarkentaa myös ympäristönsuojelulakiin nykyistä paremmin samaan tapaan kuin se on kirjattu vesilakiin. Ympäristösuojelulain mukaiset asiat koskettavat yleistä kalatalousetua ja olemassa olevia kalataloudellisia velvoitteita on paljon jo olemassa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että lainmuutos on perusteltu ja ELY-keskus pääosin puoltaa hallituksen esitystä. Laki- ja pykäläkohtaisessa tarkastelussa esitämme alla joitakin kommentteja ja tarkennusta vaativia seikkoja:

31. Laki vesilain muuttamisesta (587/2011):

1 luku 7§
Yleisen kalatalousedun valvontaa vesilaissa on tarpeellista selventää ja yhdenmukaistaa mm. kalastuslaissa maakunnalle määrättyjen tehtävien kanssa.
Maakunta toimii alueellaan kalastuslain 19 §:n mukaisena kalatalousviranomaisena, jonka tehtäviin kalastuslain 20 §:ssä on määritelty mm. valvoa yleistä kalatalousetua sekä edistää kestävää kalastusta ja kalavarojen hoitoa.

Tähän viitaten ELY-keskus katsoo, että on johdonmukaista todeta myös vesilain 1 luvun 7 §:ssä, että yleistä kalatalousetua valvoo se maakunnan viranhaltija, jolle kalatalousasiat on määrätty hoidettavaksi. Lausuntoasioissa yleisen kalatalousedun itsenäinen puheoikeus on syytä säilyttää. Myös ympäristölupaviranomaisen kannalta selkeä kannanotto eri intressien näkökulmasta parantaa lupakäsittelyä.

Vastaavat muutokset tarpeen myös pykälissä 11, 14, 15, 20 ja 21§

19 luku Voimaantulo
16§ Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen:
2 momentti voidaan selventää siten, että hyväksyjänä maakunnan kalatalousviranomainen

210. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

42§ Lausunnot
kohta 3) tulee muuttaa muotoon: asiassa yleistä etua tai yleistä kalatalousetua valvovilta viranomaisilta
64§ Suunnitelma seurannasta ja tarkkailusta
- tässä pykälässä johdonmukaisesti mainittu myös maakunnan kalatalousviranomainen suunnitelman ja tarkkailun hyväksyjänä
89a§ Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen
- perusteltu esitys
186§ Vireillepano-oikeus
kohta 5) tulee muuttaa muotoon, jossa myös yleistä kalatalousetua valvova kalatalousviranomainen
191§ Valitusoikeus
-tulee muuttaa muotoon, jossa myös yleistä kalatalousetua valvova kalatalousviranomainen

Kalatalouspäällikkö Kari Ranta-aho

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS, Kalatalouspalvelut

www.ely-keskus.fi etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi Y-tunnus 2296962-1

Aluetoimistot:

PL 236
20101 TURKU
Puh. 029 502 2500

PL 1041
45101 KOUVOLA
Puh. 029 502 9000

PL 36
00521 HELSINKI
Puh. 029 502 1000

PL 131
65101 VAASA
Puh. 029 502 8500